

ČLOVEK MILIÓN – AKTUÁLNE POZNATKY O OBYVATEĽSTVE SVETA

<i>Tematický celok/</i>	<i>Téma/</i>	<i>aktivita</i>	<i>Ročník/Rozsah</i>	<i>výučby</i>
Humánna a regionálna geografia Vývoj, rozmiestnenie a pohyb obyvateľstva Obyvateľstvo podľa pohlavia, veku, rasy, národnosti a jazyka			2. ročník SŠ/45 minút	
Žiakom nadobúdané vedomosti			Žiakom osvojované zručnosti a spôsobilosti	
<ul style="list-style-type: none"> osvojenie si poznatkov o obyvateľstve sveta v kontexte procesov, ktoré determinujú počet, vývoj a rozmiestnenie obyvateľstva sú výrazom mnohých, vzájomne na seba pôsobiacich socioekonomických, kultúrnych či politických faktorov osvojenie si poznatkov o demogeografických špecifikách vybraných štátov sveta – Číny, Japonska, Tanzánie, Spojených arabských emirátov a Kambodže. správne interpretovať informácie o vývoji a zložení obyvateľstva prezentované vo forme tabuliek a grafov 			<ul style="list-style-type: none"> čítanie s porozumením súvislých a nesúvislých textov vyhľadávanie štatistické údaje o obyvateľstve určovanie vzťahov medzi štatistickými údajmi v tabuľkách hľadanie príčinných súvislostí 	
Požiadavky na vstupné vedomosti a zručnosti			Riešený didaktický problém	
<ul style="list-style-type: none"> vedomosti o téme Vývoj, rozmiestnenie a pohyb obyvateľstva a Obyvateľstvo podľa pohlavia, veku, rasy, národnosti a jazyka 			<ul style="list-style-type: none"> uvedomenie si procesov a javov o obyvateľstve sveta, ktoré majú svoje príčiny a následky 	
Didaktické metódy a organizačné formy			Učebné pomôcky a didaktická technika	
<ul style="list-style-type: none"> metóda: interaktívna demonštrácia, problémová organizačná forma: frontálna, skupinová práca 			<ul style="list-style-type: none"> počítač a projektor ppt prezentácia (súčasť metodiky) tablety s pripojením na internet články z časopisu Geografické rozhledy, ktoré sú voľne dostupné na internete 	

Autorka: RNDr. Stela Csachová, PhD.

ČLOVEK MILIÓŇ – AKTUÁLNE POZNATKY O OBYVATEĽSTVE SVETA

Úvod

Témou tejto metodiky sú demogeografické špecifiká vybraných štátov sveta. Túto tému je vhodné zaradiť do vyučovania geografie po osvojení si učiva o „vývoji, počte a rozmiestnení obyvateľstva sveta“ alebo po téme „štruktúry a dynamika obyvateľstva“. Cieľom je, aby boli žiaci konfrontovaní s rôznosťou príčin a následkov, ktoré vplývajú na celkový počet, vývoj, procesy a javy obyvateľstva vybraných štátov sveta. Je dôležité poukázať aj na to, že demografické ukazovatele sa menia v čase a preto je poznanie nedávnej minulosti a aktualizácia údajov na hodinách geografie veľmi dôležitá.

PRIEBEH VÝUČBY

EVOKÁCIA (cca 5 min.):

Na začiatku vyučovacej hodiny sa žiakov opýtame, či počuli pojem demografia a čo tento pojem znamená. Demografia je vedecká disciplína o obyvateľstve, ktorá pracuje s demografickými dátami. Na základe týchto údajov sa vypočítavajú demografické ukazovatele. Ktoré sú to napríklad? Ide napríklad o pôrodnosť, úmrtnosť, potratovosť, sobášnosť, rozvodovosť, stredná dĺžka života, migrácia, dochádzka do mesta a mnohé ďalšie.

Ak sa o demografických ukazovateľoch bavíme v geografickom priestore (mesta, štátu, svetadielu), porovnávame a hodnotíme štáty navzájom, preferujeme skôr používanie pojmu demogeografia. Na dnešnej vyučovacej hodine si vysvetlíme, že procesy a javy, ktorými možno obyvateľstvo charakterizovať, majú svoje príčiny a následky. Ich priestorové vymedzenie sa často obmedzuje na štáty, ktoré prostredníctvom svojich vlád zavádzajú rôzne opatrenia na riešenie kľúčových demografických problémov. Ďalej by sme chceli poukázať na myšlienku, že každý človek sa nejako demograficky správa a svojím demografickým správaním prispieva k obrazu spoločnosti, v ktorej žije. To, ako sa správa správanie je ovplyvnené tým, v akom spoločensko-politickom, ekonomickom, kultúrnom či rodinnom prostredí žije.

UVEDOMENIE SI VÝZNAMU (cca 30 min.):

Hlavná myšlienka tejto vyučovacej hodiny spočíva v tom, že učiteľ prezentuje powerpointovú prezentáciu, ktorá je súčasťou metodiky. Môže si ju doplniť, modifikovať podľa svojho uváženia, ale kľúčové myšlienky majú byť zachované. Učiteľ pred prezentovaním rozdá žiakom pracovný list, na ktorom budú počas prezentácie pracovať.

Cieľom je, aby sa žiaci naučili selektovať učiteľom prezentované informácie, rozlišovať čo sú príčiny, dôsledky a opatrenia demografických javov a procesov, ktoré sa dejú vo vybraných štátoch sveta.

Pracovný list pozostáva z tabuľky. Úlohou je doplniť pojmy do tabuľky podľa prezentovaného učiva:

prílev lacnej pracovnej sily, rýchlo rastúce chudobné vidiecke obyvateľstvo, kultúrne zvyky a tradície, výrazný nepomer pohlaví, štátom regulovaná pôrodnosť, bohatstvo z ropy, vzdelávanie negramotného obyvateľstva, najstaršie obyvateľstvo sveta, syndróm celibátu mladej generácie, diktátorský režim.*

štát	príčina	následok	opatrenie
Čína			
Japonsko			
Tanzánia			
SAE			
Kambodža			

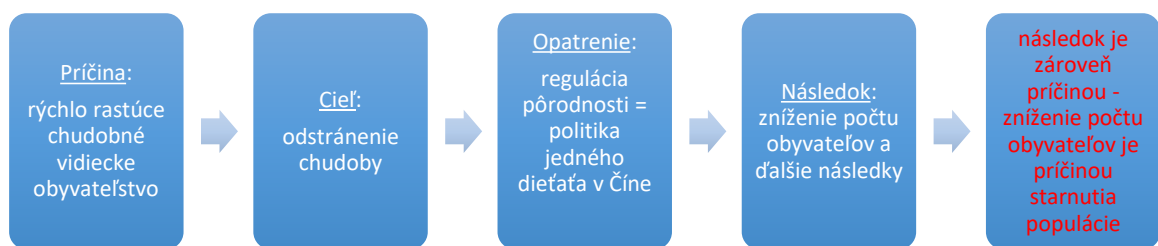
*niektoré políčka ostanú nevyplnené. Ak sa zvýši čas na hodine, nevyplnené políčka ostanú do záverečnej diskusie. Ak nie, žiaci majú za domácu úlohu doplniť informáciu do chýbajúcich políčok. Zaujímavé riešenia poprosíme uviesť do hodnotiaceho dotazníka.

REFLEXIA (CCA 10 MIN.):

Učiteľ so žiakmi diskutuje ostávajúce prázdne políčka v tabuľke. Povie im, že pre túto vyučovaciu hodinu boli zvolené analýzy piatich štátov sveta – Čína, Japonsko, Tanzánia, Spojené arabské emiráty a Kambodža, ale svet je tak nesmierne pestrý, že mnohé štáty sveta majú nejaké demografické špecifikum, jav, proces, ktorý by bolo vhodné poznať a bližšie sa s ním oboznámiť.

Poznámka:

Ešte upozorníme, že učiteľ sa môže dostať do konfrontačných situácií so žiakmi kvôli pojmom príčina a následok. Skúsime si to objasniť na príklade Číny.

Vypracovanie

Štát	príčina	následok	opatrenie
Čína	<i>rýchlo rastúce chudobné vidiecke obyvateľstvo</i>	<i>výrazný nepomer pohlaví</i>	<i>štátom regulovaná pôrodnosť</i>
Japonsko	<i>syndróm celibátu mladej generácie</i>	<i>najstaršie obyvateľstvo sveta</i>	
Tanzánia	<i>kultúrne zvyky a tradície</i>		<i>vzdelávanie negramotného obyvateľstva</i>
SAE	<i>bohatstvo z ropy</i>	<i>prílev lacnej pracovnej sily</i>	
Kambodža	<i>diktátorský režim</i>		

POSTREHY A ZISTENIA Z VÝUČBY

Zhrnúť najdôležitejšie postrehy a zistenia z overovania metodiky.

ALTERNATÍVY METODIKY

NEPOVINNÉ POLE. Ak si to situácia vyžaduje, uviesť aj alternatívne postupy. Prispôsobenie metodiky pre SOŠ.